

General Instructions

سوال نمبر 2

29

1. Give numbering to headings

2. Do not write lengthy paragraphs. Write medium sized paragraphs with headings.

3. There should be around 12 headings for 16 marks question.

4. Draw figures/diagram/flowchart where needed.

5. Start new question from fresh page.

6. Each answer should start with Introduction and end with Conclusion.

7. Give more weightage to expressly asked part/s of the question.

8. Change colour scheme for references to give them more visibility.

9. Manage time well.

10. Wide page borders are discouraged.

Should be reasonable.

11. Avoid writing wrong references.

لسان اکتیا جاندا ہے۔
اسی طرح زبان داکسی وی سماج نال
بہت ہی گہرا تے ڈھونگا واسطہ اے کہوں
ہے زبان اے بولی جاوے گی جھہ سنن لئی لوکائی
صوبہ ہونے گا۔ اس لئی بولن واسطے تقریر و
یا ابلاغ و صحیح زبان نون بہت ای اہمیت

ماحول سے

صوتيات

صوتيات کو کر آف عربی والفظا سے پيدا رطاب سے
"اواز" آپس لے حلق وچوں نکل والی میرا آواز ہوتا
اے جو کر لسانیات، وچ وکھرا کر دار اور کردی اے
صوت دے ہوچ جسم دے حصہ دار ہوتے
ایم اے تے صوت دے محل وچ جھپٹے جسم دے
حصہ کم آندے نیں اوہ جھپٹے، سنگھ،
نرخرہ، اعضائے نطق، منہ، تالو، زبان، باجھیاں
دند، بوٹھے، ناک وغیرہ شامل نے۔

صوت سننے دا محل : صوتاں بولن
دے محل نال ای صوت سننے دا محل
شروع ہو جاندا اے۔ منہ چوں نکلن بول
بعد اے آواز کن دے پردے نال ٹکرائدی
اے۔ تے نال اک ارتعاش پيدا کردی اے۔
بالکل اسی طرح صوتاں دے وی اقسام نیں۔

- (1) بندش صوتاں
- (2) پھیری صوتاں
- (3) پہلوی صوتاں
- (4) ارتعاشی صوتاں
- (5) الف یا گتلیاں صوتاں
- (6) مصوتے
- (7) مہمتے

بندشی ہوتی ہے لہذا پھر یا تو ان کے والی ہونے والی
صوتیں ہوتی ہیں اور ان کے جھپٹیاں آوازوں سے پیدا
ہوتی ہیں اور ان کے ہونے والی ہوتی ہیں اور ان کے
اے، جھپٹیاں سے

حضرت بنگلے و جھپٹیاں والی آوازوں منہ و تاج سے
تھاں روک سے بہتا زور اپنا بننا جھپٹی
آواز نکالنے والی ہوتی ہے ہوتی ہے آگیا جاوے
گا۔ ف، س، ہ، ع، غ، ش

یہ پہلی ہوتی ہے ہوتی ہے جھپٹیاں نکالنے والی ہوتی ہے
اسی روک و پائی جاوے گی کہ وہ وی آواز
زبان دونوں آگیا جاوے گی

جاوے گی
ارتقا ہوتی ہے جس سے منہ و جھپٹیاں نکالنے سے ہوتی ہے
گی اس سے منہ و جھپٹیاں نکالنے سے ہوتی ہے
آواز و جھپٹیاں سے پیدا ہوتی ہے
زبان و اس سے نکالنے

ڈاکٹر شوق سبزواری آگیا جاوے ہیں
پہلی گرتی ہے زبان نال او ہوتی ہے
جھپٹیاں لفظ دا معنی نال ہوتی ہے

پہلی زبان لہی رسم الخط

پہلی زبان لہی رسم الخط فارسی رسم الخط و تاج سے
سب توں پہلاں اسماعیلی فرقے نے گنان لکھے جھپٹیاں
کہ فارسی رسم الخط و تاج سے حضرت بابا فرید الدین
گنج شکر و ہمدانی شاعر نے شلوکان لکھے

فارسی رسم الخط و سبج لکھو۔ اسی طرح پنجابی زبان دے
صڈھلے ہوتیاں ت ایس طرح نہیں
ا ب پ ی کھ ٹ ٹھ ٹھا ٹھان ٹھانگ

اسی طرح کجی موادے نہیں
کجی موادے نہیں جہاں نے پنجابی زبان نوں مزید
ترقی ڈتی اے۔ نال ای زبان اچ استعمال پئے
باندے نہیں۔

(۱) آسمان سرائے چکنا (۲) بندوسی ٹھگ (۳) جان
اتے کھیڈنا (۴) چارچاون لاؤنا (۵) باچھاں کھلنا

~~پنجابی زبان دے ایسے~~

اس طرح پنجابی زبان دے
کجی موادے نہیں۔ (۱) یوادی (۲) بھٹیانی (۳) ماوی
(۴) ماتھی (۵) دوآبی (۶) یوٹھواری (۷) ہندی
(۸) دھنی (۹) چھاچی

مکدی گل

پنجابی لسانیات پنجابی زبان
دے ودھن دے ایس کم کردار اد اکردی اے
تے تاریخ وی اس گل دی گواہ اے۔ پینت
ایم شاعران تے پنجابی زبان دی ترقی پئی
پنجابی زبان دے ودھ استعمال ہوندا اے ہوتیاں
دا استعمال کیتا اے۔ پنجابی زبان دی ترقی و ودھ بابا فرید
شاہ حسین تے سلطان بابا بویا پینت ای لکھیا پئی اے

سوال نمبر 3

Heading?

جواب

نصف سیف الملوک، ہوروی گجھ لوکان نے لکھی۔ لیکن چھوڑا انداز میاں محمد بخش نے اپنی سیف الملوک و شیخ اپنا پاسی او بیو بہت ہی و کھراتے رازوال سی۔ انہاں میں سیف الملوک اس انداز آج لکھی اے کہ دکش منظر کھپیا اے اس سیف الملوک و شیخ انہاں تہمت ای و کھری انداز آج اک جزیرے، کشی، جنگل تہ میر درندے داوی ذکر کیتا اے۔ میر اک بیری دا وی ذکر کیتا اے۔

حضرت میاں محمد بخش نے سیف الملوک و شیخ سیف الملوک دی، بہت داوی ذکر کیتا حضرت میاں محمد بخش 1830ء و شا پہلا ہوئے۔ مڈھل تعلیم اپنے والد کو لوں حاصل کیتی تے باقی اسلامی علوم حافظ محمد علی عربی فارسی دے جید عالم سن انہاں کو لوں حاصل کیتے تے،

عاجزی دے انکساری

حضرت میاں محمد بخش اسٹانیف دے نال نال عاجزی داوی پیفا آدیندے ہیں۔ اوہ سیف الملوک لکھدے اوئے طبیبیت دے و شیخ عاجزی داوی ذکر کردے ہیں۔ اویناں تے اپنے آپ لوں عاجزی، منکر، حقیق، پاپی، شرفندہ، گنہگار تے نزدھن بندہ لکھیا اے۔ آپ اوسیف

صفت سیف الملوک، اسخ فرماوندے ہیں

میرے نالوں پر کوئی ہتھ نہیں پڑھتا
تھوڑا پہلا شہر سخن دا وادھا گھاٹا جانال
دنیا داراں دے گھر مینا بیٹے ولی الہی
ولیاں دے گھر پیدا کروا مہرے اند گندھی

شعر و شاعری:

شاعری اللہ تعالیٰ دین پڑھندی

اے۔ یعنی شاعری اک ویسی دولت اے جس
کو دیکھ کر ایسے دولت دویوے اوہ شاعرین
ما بنا اے۔ جنگلیاں قدوائوں اگھیرے تاں
جے اک نیک، ہر طرح تے سجا معاشری پوندو
آوے۔

فرماوندے ہیں

شعر سوال فقیر مہر پڑھندے تائیں

روٹو گھر مین نہ شعر میرے دی نال ادا سائیں

تشبیہات تے استعارے

شاعر نے اپنے کلام سیف الملوک
اسخ کجھ اس طرح استعارے دے تشبیہات دا
استعمال کیتا اے کہ پڑھوں آلتے تے سمجھو آں
نو بیتہ لگدا اے کہ اے دنیا کی لے
اس دے نال بندے نوں وی خبر کردے
نے کہ ہر طرح دے حالات واسطے تیار

ظالم دشمن ابن یاروگرے پھیر چکے
کالے سپ مریے وانگر آدمیاں نوں گھیرے

رضن نگاری:

حضرت میاں محمد بخش نے شاعری لئی
پہریں رضن نگاری دا استعمال کیتا۔ اس دے
ذریعے انہاں نے بہت کجھ واضح کیتا۔ حضرت
میاں محمد بخش پوراں نے اپنے کلام وچ سوئیاں
من سوئیاں علامتاں ورثیاں نیں،
سادا قصہ سیف الملوک علامتاں نال بھریا اوہ

۱

جس وچ کجھ رضن نگاری دے دماغ دے دماغ
بہتر چیت محمد بخش سخن اجیسے ناوں

منظر نگاری:

میاں محمد بخش نے شاعری وچ منظر
نگاری دا اک اہم طریقہ اختیار کیتا۔ اے رنگ
سی منظر آکھ دے ساڈے گھم بیہاسی
میاں محمد بخش پوراں نوں ایس فن وچ مہلی
مہارت حاصل سی۔ ایس لئی اوہ جنگ دا منظر
بارغ صحرا، جنگل، جزیرے، سمندر، پہاڑ
قلعے، وایاں تے کھیتاں دے منظر ایس طرح
الیکڑے پنیں لئی دیکھن واسے دیاں اکھاں نوں

وی بھانرا اے۔

باغ دا منظر

رنگاں رنگ بہار پہلاں دی جیوہیں کڑیاں دشت پہلاں
بھر بھرتیج پہلاں دے کڈھن ویلاں وین روپلاں

مکدی گل:

جس طرح میاں محمد بخش نے اپنی
شاعر و صحیفہ الملوک دا منظر نگاری کیتی
اے تے ناں اے وی • منظر کشی کیتی اے
کہ • وڈے اوکھے پیندے ظائر کے سیف
الملوک لیری تک پہنچا اے۔ اے یک بہت
ای بہت دے حوصلے ری گل اے۔

سوال نمبر (۶)

جواب

حضرت سلطان بابو رحمۃ اللہ علیہ 1631
وچ جہنگ دے پٹوے قصبہ شہر کوٹ وچ
پیدا ہوئے سی۔
والدانا = بانیہ محمد سی
بیہت - حضرت حبیب اللہ قادری
(کلام سلطان بابو)

سلطان بابو دے کلام توں سی حرفی وی
کہنے دے سی۔ اے فارسی زبان دا الفاظ
اے چید مطلب اے تہہ حرفاں والی

شامری: اس وقت پیچہ بندوی ہووند کیش

بقول پروفیسر منقول بیگ

سلطان باہو بنیادی ادب و نوح

سی مرفعی دے موجد نے
تقریباً ۱۵۰ کن بیان لکھیاں ہیں

فکری فوہیاں

لفظ ہوڈا اثر

ہوڈا لفظ سلطان باہو دے

کلامی نمایاں نشانی اے۔ اہاں دا پیر مصرعہ

ہوڈے فکرا اے۔ ہو تو مراد "اللہ" اے

اے کیفیت بھری آواز دانال اے جیہڑی مراد

دی حالت و نوح حل دی گہرائی و جوں نکلی اے

فلسفہ وحدت الوجود ادرس

افق آتالی انسان دی شہد رگ روں وی زیادہ

قرب اے اس لئی ہووی اسی سلطان باہو نے

فلسفہ وحدت الوجود ادرس دتای

الف اللہ دے چنبری ہوٹی مرشدس و بلا لائی ہو

نصائت دایانی ملیا ہر رگے ہر جاتی ہو

اندر ہوٹے تنگ بجایا جان ہلال دے آئی ہو

جیہڑے مرشد کامل باہو جس اے ہوٹی لائی ہو

”بے عمل عالمان دی نذریاں“
اپنی شاعری وچ اوہ ظاہر کروے نیں بے عمل
عالمان توں نریکڑو۔ کیوں کہ بے عمل عالم جدوں
خود کجھ نیں کردے اول اوکس طرح سدھا رستہ
وکھاوے تے۔

تسیج بھری تے دل نہ بھریا
کہہ لینا تسیج بھڑک ہو

علم بڑھیا عمل نہ کیتا کہہ لینا کتاباں بھڑھ کے ہو

~~سلطان بایو وے علامہ اقبال دی~~

~~فکری سانجی~~

~~سلطان بایو عالم اقبال طرح حقیقت وے
اسلام دی حقیقی تعلیمات اتے عمل کرن دا
درس دیندے نیں۔ انہاں نے اسلام دی
حقیقی تعلیمات توں سمجھن دی گل کیتی اے~~

~~اقبال~~

~~گلہ گھونٹ دیا ایل مدرسہ نے شرا~~

~~ایماں سے آئے صدالاله الا للہ~~

فنی قویاں

ٹائٹل اسیفہ

سلطان بایو تے اپنے بھاپ

توں عورت دے روپ وچ پیش کیتا

کہوں جسے بنیابی زبان دے ادب و سجا عورت
اک عاشق دے طور دے پیش کنی داندی اے۔
اس لہجے انہاں نے رحمت خداوندی دی خاطر
اپنے آپ نوں عورت دے روپ و سجا پیش کینا

کلام و سجا موسیقیت

سلطان بامہودی شاعری

و سجا موسیقیت دا پہلو وی بھرا اے ایہو
و سجا اے انہاں دا کلام لوک فنکار دے شوق
نال گانہ دے نہیں

مکدی گل

سلطان بامہودی بنیابی زبان دے صاحب طرز
شاعر نہیں انہاں میں اپنی شاعری دے ذریعے
رب دی مصروفیت دا پیرغام دتا اے انہاں
دا کلام بڑھن دے سن لڑ آلیاں نوں تازگی بخشلا اے

سوالی نمبر: 5

جواب:

ڈاکٹر فقیر محمد نے "صوائے" لکھے جس کی

دو نال انہوں نے حمدیہ نعتوں کے علاوہ

دو اخبار کیبھاسی۔

۱۹۵۰ء کو گجرات والاویچ میاں لال دین

دے گھر جمے اس لٹی انہوں نے ڈاکٹر آکھیا

جانلا اے کیوں کہ انہوں دے والد حکیم

سی ساری عمر پنجابی زبان واسطے کم کپیا اے

1974ء کو وفات پائی

میرپان جہاں نعتوں دوں بہت اوتا

مقام محمد دا۔

پیا اپنے شہر بانا کے نام محمد دا

اسلام دے اثرت

اسلام دوں پہلا دے دور وچ

انسان دی کوئی اہمیت نہ سی۔ اسلام دے آونر

دووں بعد انسان کوں اس گل دا اندازہ ہوگی سی

کہ اوہ اشرف المخلوقات اے۔ نال امیر غریب

دا وی فرق ختم ہوگی

تھا میر طوق غلامی دا

ٹی زنجیر غلامی دی

پڑھیا بل مد آزادی دی
تھیکے دستور زمانے دے
کھما دستور محمد دا

قرآن آتے عمل دادرس

ڈاکٹر فقیر محمد کہندے سن بہت او پادقام اے
قرآن لبر افسوس والی گل اے مسلمانان نے
اس مقدس کتاب نوں غلافان وچ بند کر کے
رکھ دتا اے۔

دل نوں سدا فقیر ہی ایہو ^{سدا} پڑھ سکے
تو پڑھیا گل قرآن سمجھیا لفظ نہ آک

حرکت دے عمل دی شاعری

ڈاکٹر فقیر کہندے نیں ہر گل دا الزام قسمت
نوں دیو ندری بھائی انسان نوں عملوں دے
اتے توجہ دین جا پیری اے

اوہ ویری آپ اے آملک دا
اوہ کھاندا اے پیر جھل کوئی
اللہ نوں نہ آخ کجھ آیل کیا
اپنے نیں اوہ سنی گل کوئی